

Sortklire *Tringa erythropus*

Spotted redshank

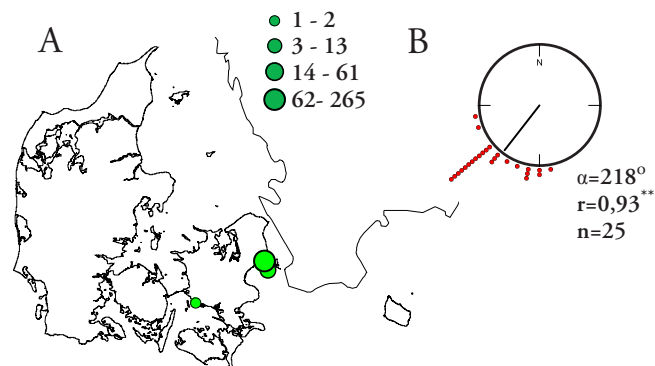
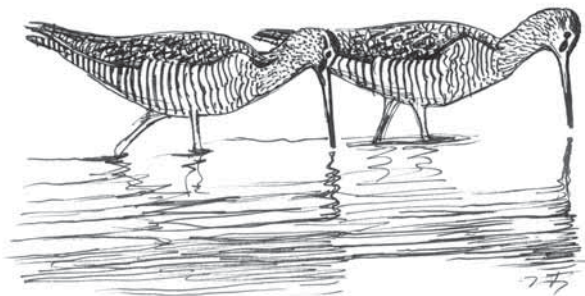

Fig. 2. A) Mærkningslokaliteter for fugle, som senere er genmeldt. Ringing sites for birds later recovered. B) Retning af direkte efterårstræk (aug-dec, >100 km). Direction of direct autumn migration (Aug-Dec, >100 km).

Sortkliren yngler i moser i Nordskandinavien og Svidere østover gennem det nordligste Rusland. Arten yngler ikke i Danmark, men er en almindelig trækgæst ved kyster, søer og moser, om foråret fra sidst i april til midt i maj og om efteråret allerede fra juni til og med oktober (Meltøfte 1993). De europæiske populationer overvintrer primært i Afrika syd for Sahara. Et mindre antal forbliver i Vesteuropa og midelhavsområdet vinteren igennem.

Mærknings- og genfindsdata

I Danmark er der i alt ringmærket 567 sortklirer, alle i perioden 1949 til 1992 (fig. 4). Flest fugle er mærket i sidste halvdel af 1960'erne, hvor der alene i 1967 blev mærket 67 fugle. Af de mærkede fugle er 65 genmeldt, heraf én mærket ved Stignæs og resten på Amager (fig. 2A). De genmeldte fugle er mærket fra juli til og med oktober, hovedparten i august (fig. 3). Hele 85 % var på mærkningstidspunktet ungfugle

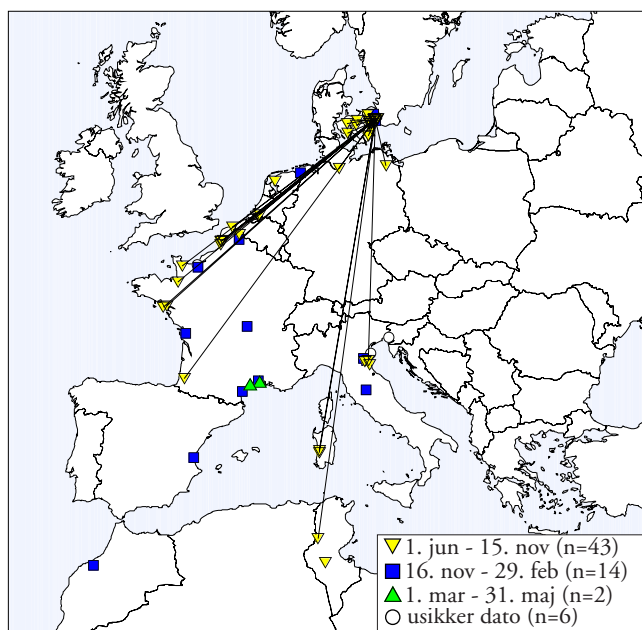

Fig. 1. Samtlige genfund af sortklire ringmærket i Danmark (n=65). Linjer angiver direkte træk. All recoveries of spotted redshank ringed in Denmark (n=65). Lines indicate direct migration.

Fakta Facts

Mærkninger Birds ringed 567

Genmeldinger Recoveries

Antal genmeldinger No. of recoveries 65
 -heraf uden for Danmark Recovered abroad 39 (60%)
 Antal fugle No. of individuals 65
 -heraf mærket som unger Ringed as chicks 0
 Genmeldingsandel Proportion recovered 11 %
 Mærket i udlandet og genmeldt i Danmark
 Ringed abroad and recovered in Denmark 9

Ekstremer Extremes

Højeste alder Oldest bird 6 år 1 md.
 Længste afstand Longest dist. Marokko Morocco 2.931 km
 Nordligst Northernmost Danmark Denmark (55° 49'N)
 Sydligst Southernmost Marokko Morocco (33° 17'N)
 Østligst Easternmost Italien Italy (13° 32'E)
 Vestligst Westernmost Marokko Morocco (07° 35'W)

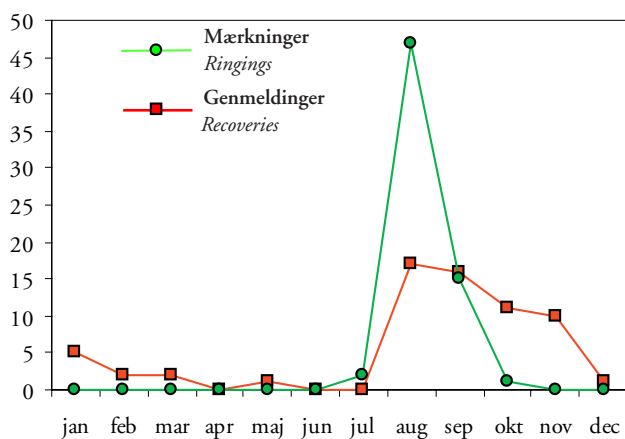

Fig. 3. Mærknings- og genmeldingsmåned for genfund af sortklire. Month of ringing and recovery for recovered spotted redshank.

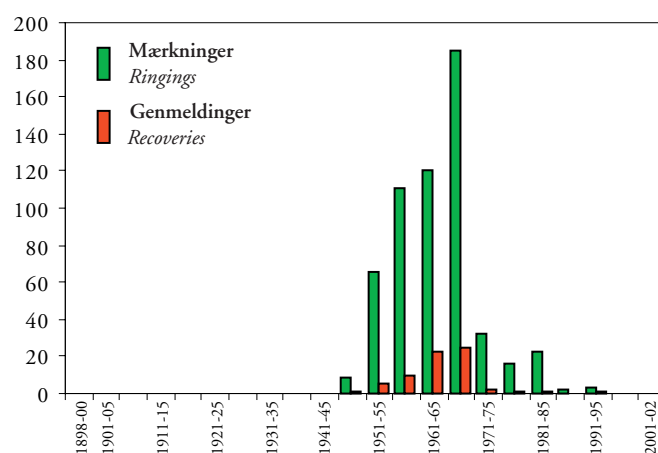

Fig. 4. Mærknings- og genmeldingsår for sortklire ringmærket i Danmark. Ringing and recovery year of spotted redshank ringed in Denmark.

i deres første kalenderår. Ud over sortklirer mærket i Danmark, foreligger der blot 9 genfund i Danmark af fugle mærket i udlandet.

Træk og overvintring

De danske ringmærkninger giver ingen oplysninger om, hvor de danske trækfugle kommer fra, da ingen af de mærkede fugle er genfundet inden for artens yngleområde. En lille mængde sortklirer er mærket i Sverige og Finland under efterårstrækket og genfundet i Danmark fra midten af august til og med september (fig. 6.).

Hos sortkliren overlader hunnerne det meste af yngelplejen til hannerne. Hunnerne ankommer derfor allerede til Danmark fra begyndelsen af juni, mens hannerne og ungfuglene dukker op i anden halvdel af juli og starten af august (Meltofte 1993). Dette tidsmæssige forløb afspejles i ringmærkningen, hvor størstedelen af ungfuglene netop er mærket i august og i september.

Fra Danmark går trækket over en bred front mod sydvest eller syd (fig. 2B). Fra sidst i august er en del af sortklirerne genfundet langs Europas vestkyst, i Holland, Belgien og Frankrig (fig. 1). Sortkliren er på trækket ikke specielt knyttet til kysten, og en del af bestanden vælger en mere sydlig trækrute gennem det centrale Europa. Der er således i efterårsmånederne genfundet fugle i Tyskland, Norditalien, Sardinien og Tunesien (fig. 1). De tidligste genfund i Frankrig og Italien er fra den sidste uge af august, mens det tidligste genfund i Tunesien er gjort i midten af oktober – 20 dage efter mærkningen i Danmark. Gennemsnitspositionen er placeret syd for Danmark fra august og frem (fig. 5).

Enkelte danskmærkede trækfugle er genfundet i Danmark og Tyskland i slutningen af november, men

hovedparten af vintergenfundene er fra Frankrig og Italien, enkelte fra Spanien og Marokko. Det er dog kun en mindre del af den europæiske bestand, der overvintrer i Vesteuropa og Nordafrika, og størstedelen krydser sandsynligvis Sahara (Cramp & Simmons 1983, Urban m.fl. 1986). Ingen af de danske trækfugle er genfundet så langt mod syd. En nordnorsk fugl i Mali (Bakken m.fl. 2003) og en schweizisk trækfugl i Senegal (Cramp & Simmons 1983) er blandt få genfund syd for Sahara indtil videre.

Returtrækket fra Afrika starter i marts (Cramp & Simmons 1983), og i midten af marts er danske trækfugle genfundet ved Camargue i Sydfrankrig. Sortklirerne ankommer til ynglepladserne i Skandinavien og Finland fra midt i maj (Glutz m.fl. 1977).

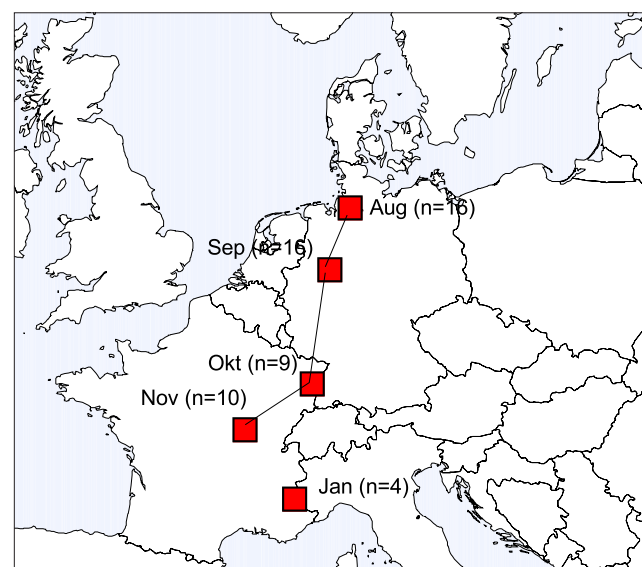

Fig. 5. Månedlige gennemsnitspositioner for sortklire ringmærket i Danmark og genmeldt i efterårs og vinterperioden. Monthly mean positions for spotted redshank ringed in Denmark and recovered during autumn and winter.

Genmeldings- og dødsårsager

Genfundene i det danske materiale drejer sig i 97% af tilfældene om fugle, der er indrapporteret som døde (fig. 7A). Jagt var den langt overvejende dødsårsag for disse fugle (fig. 7B). Der er i perioden 1950-1982 nedlagt sortklirer i alle de lande, der foreligger genfund fra – i Danmark senest i 1970.

Blandt sortklirer ringmærket som unger eller ungfugle og genmeldt som døde er 83% indrapporteret i løbet af det første leveår (fig. 8). Den længstlevende sortklire i det danske materiale blev skudt 6 år og 1 md. efter, at den blev ringmærket som ungfugl i første leveår.

English summary

The spotted redshank is a common passage migrant at coastal sites, lakes and bogs in June–October and April–May.

In Denmark the first spotted redshank was ringed in 1948, with most ringed in the second half of the 1940s. All except on of the recovered birds were ringed on Amager, the majority in August. Eighty-five per cent of the recovered birds were ringed as juveniles.

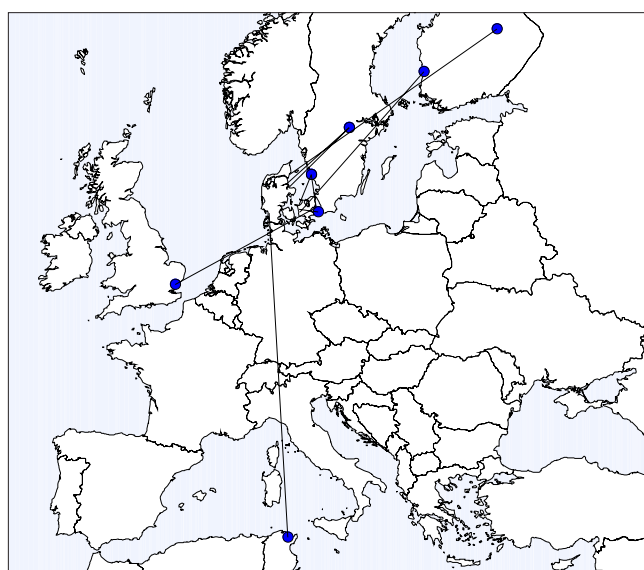

Fig. 6. Mærkningslokaliteter forbundet til genfundlokaliteter for sortklire ringmærket i udlandet og genfundet i Danmark (n=9). *Ringing locations connected to recovery sites for spotted redshank ringed abroad and recovered in Denmark (n=9).*

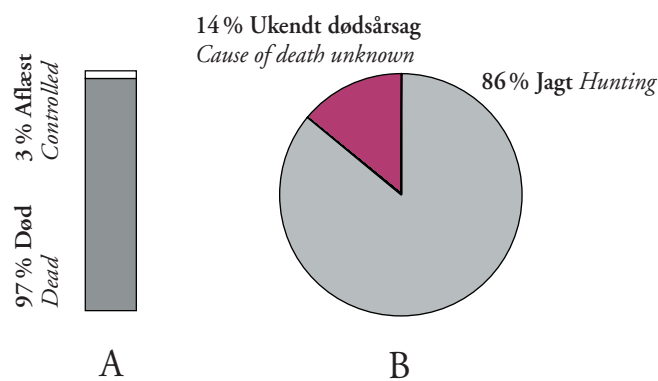

Fig. 7. A) Genmeldingsårsager (n=65) og B) dødsårsager (n=63) for sortklire ringmærket i Danmark. A) *Cause of recovery (n=65)* and B) *cause of death (n=63)* for spotted redshank ringed in Denmark.

From Denmark the migration is S to SW. From late August spotted redshanks have been found along the coast in the Netherlands, Belgium and France, while others have migrated almost due south and have been recovered in Germany, Italy, Sardinia and Tunisia. During winter most have been recovered in France. In mid-March a bird was recovered in the Camargue in southern France. No Danish ringed spotted redshanks have been recovered in the breeding area.

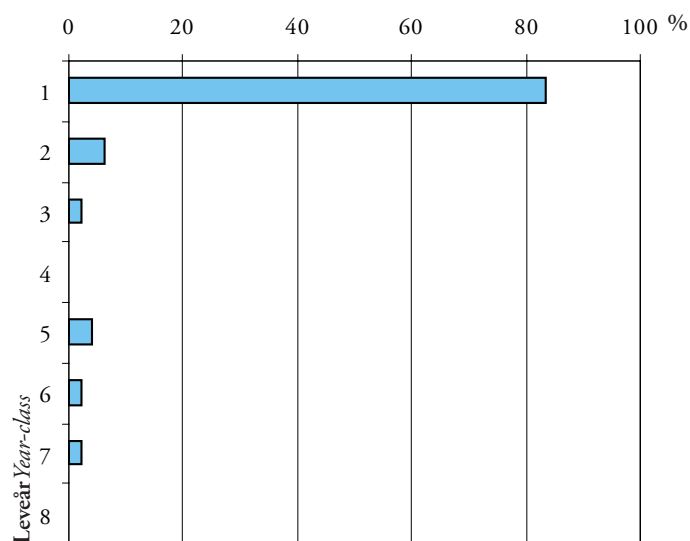

Fig. 8. Aldersfordeling for sortklire mærket som redeunger eller ungfugle i deres første efterår og genmeldt som døde (n=48). *Distribution on year-class of spotted redshank ringed as nestlings or juveniles in their first autumn and recovered as dead (n=48).*